

4. Skokov S. A. (2001). Ekologicheski chistoye proizvodstvo kak odno iz napravleniy resheniya ekologicheskikh problem. Metody resheniya ekologicheskikh problem [Ecologically Cleaner Production as One of the Directions for Solving Environmental Problems. Methods for solving environmental problems]. Sumy, ITD "University Book" [in Russian].

5. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. (n.d.). *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

6. Lukianykhin V. O., Lukianykhina O. A. (2008). Metodolohichni osnovy intehralnoi otsinky vodnykh resursiv yak kliuchovyi faktor efektyvnoho upravlinnia sotsio-ekoloho-ekonomichnym potentsialom rehionu [Methodological bases of integral estimation of water resources as a key factor of effective management of socio-ecological and economic potential of the region]. *Visnyk Sumskoho derzhavnogo universytetu. Seriya Ekonomika – Visnyk Sumy State University. Series Economics*, 2, vol. 2, pp. 30–35 [in Ukrainian].

Н. Ю. Брюховецька

д-р екон. наук, професор
ORCID 0000-0002-6652-4523,

О. А. Чорна

канд. екон. наук
ORCID 0000-0001-7262-1138,

О. В. Черних

канд. екон. наук
ORCID 0000-0003-3346-8737,

Інституту економіки промисловості НАН України м. Київ

ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ ФІНАНСУВАННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ ЗА РАХУНОК ПРИБУТКУ І АМОРТИЗАЦІЇ

Постановка проблеми. Розвиток підприємств в Україні, який відбувається, з одного боку, в умовах формування нової індустріалізації з акцентом на передові виробничі і «смайт» технології, з іншого – в жорстких умовах політичної та економічної кризи, потребує від суб'єктів господарювання неабияких зусиль у напрямі забезпечення собі конкурентних переваг та пошуку оптимальних джерел фінансування інвестицій.

Динаміка та ефективність інвестиційної діяльності підприємств багато в чому залежать від розширення можливостей внутрішніх нагромаджень і формування їх потенціалу. Це необхідно, передусім, для зниження залежності від зовнішніх джерел фінансування, що особливо актуально в кризових умовах, при нестабільності національної валюти, високій інфляції, зниженні інвестиційної привабливості підприємств. У цьому сенсі, власні кошти підприємств, зокрема прибуток і амортизація, стають провідними і найбільш доступними джерелами фінансування інвестицій і розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед дослідників, які вивчали концептуальні і прикладні аспекти прибутку, його розподілу, значення у фінансуванні інвестицій, можна виділити: І.А. Бланка [1], Л.І. Донець, С.М. Баранцева [2], Н.В. Сабліна [3]; В.І. Кузь [4]; М.Д. Білик, Т.О. Білик [5] та ін. Питання амортизації та її участь в інвестиційних процесах підприємства досліджували М.Г. Чумаченко [6], О.Б. Веретенникова [7], І.М. Крейдич [8], О.Є. Кузьмін [9], Л.Л. Лазебник [10], В.О. Парнюк [11], Н. Ткаченко [12], Г.В. Пуйда [13] та ін. Інвестиційну активність підприємств активно досліджують Н.Ю. Брюховецька, Т.Ю. Коритько, І.В. Бриль [14; 15; 16]. Із тим, потре-

бують додаткового обґрунтування можливості використання прибутку і амортизації у якості джерел капітальних інвестицій підприємств в умовах кризи.

Метою статті є виявлення можливостей фінансування капітальних інвестицій за рахунок прибутку і амортизації.

Викладення основного матеріалу. Згідно Закону України «Про інвестиційну діяльність» [17], джерелами фінансування інвестицій можуть бути будь-які джерела, що не заборонені законом, а саме: власні фінансові ресурси інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо); позикові фінансові кошти інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити); залучені фінансові кошти інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб); бюджетні інвестиційні асигнування; безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій, підприємств і громадян. Як видно, власні фінансові ресурси, зокрема, прибуток і амортизація є першочерговими у списку можливих джерел фінансування інвестицій.

Прибуток є частиною доходу підприємства та підлягає управлінню у напрямі формування, розподілу та використання. Прибуток підприємства розподіляється за трьома основними напрямками: 1) сплата податків державі (у вигляді податку на прибуток); 2) частина, що розподіляється власникам (виплати дивідендів та відсотків); 3) частина прибутку, що залишається на підприємстві та використовується ним за різними напрямками: може спрямовуватися на споживання або капіталізацію (виробничий, соціальний

розвиток, створення різноманітних фондів, благодійність тощо) (рис. 1).

На сьогодні розподіл прибутку регулюється державою виключно в тій частині, яка надходить до бюджетів різних рівнів у вигляді податків та інших обов'язкових платежів. Напрями витрачання прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства, його розподіл і використання знаходяться у компетенції підприємства та фіксуються в його установчих документах (згідно статті 57 Господарського кодексу України [18]).

За даними Державної служби статистики [19; 20; 21, с. 366], власні кошти підприємств у структурі капітальних інвестицій і здійснення інновацій в Україні є на сьогодні основним джерелом. Так, у структурі капітальних інвестицій у 2017 р. вони склали 71,3%. Останніми роками зменшилася частка фінансування капітальних інвестицій за рахунок кредитів банків та інших позик. Разом із цим, зросла частка коштів місцевих бюджетів: 2016 р. – 12,2%; 2017 р. – 10,1% (протягом 2002-2014 рр. кошти місцевих бюджетів у структурі капітальних інвестицій були на рівні 3-4%).

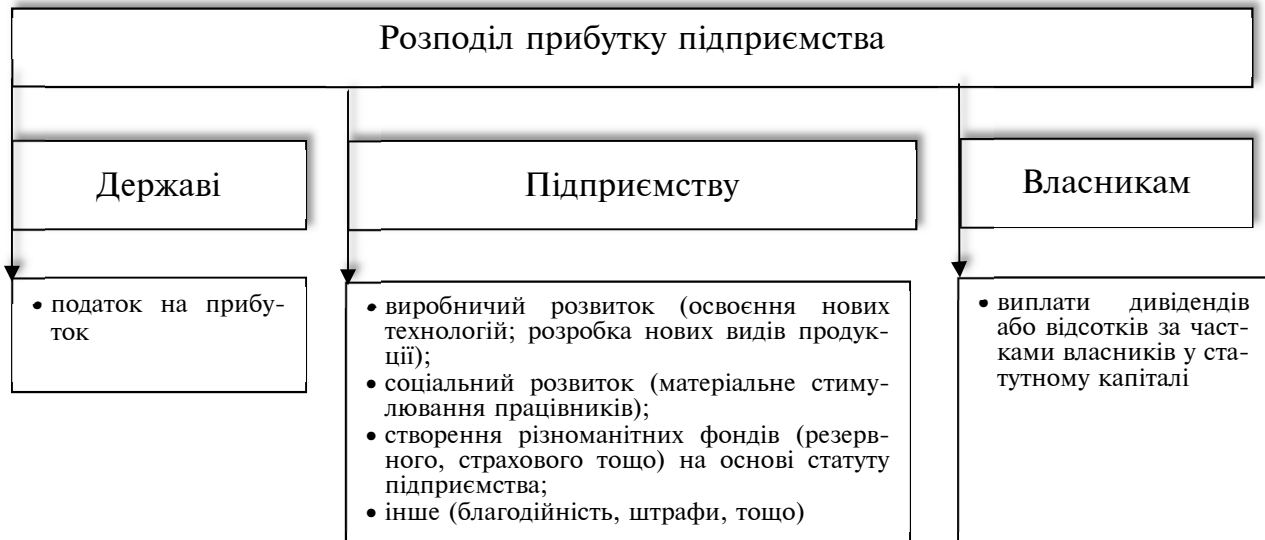

Рис. 1. Напрями розподілу прибутку підприємства

Збільшується також частка власних коштів на фінансування інновацій [20, с. 505; 22, с. 326; 23, с. 324]. Так, інноваційні витрати у промисловості за рахунок власних коштів у 2015 р. становили 97,2% до загального обсягу фінансування (у 2010 р. – 52,9%). Натомість кошти іноземних інвесторів порівняно із 2010 р. значно скоротилися: у 2010 р. – 30%, у 2015 р. – 0,4%. Такі дані свідчать про зниження за останні роки інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств.

Прибутковість операційної діяльності підприємств характеризує рентабельність операційної діяльності як відношення прибутку від операційної діяльності до величини операційних витрат. Науковці зауважують, що «для здійснення самофінансування рентабельність операційної діяльності підприємств повинна бути на рівні 15-20%» [24, с. 346]. В Україні рентабельність операційної діяльності підприємств нестабільна та із 2014 р. суттєво знизилася і мала у 2014 р. від'ємне значення (-4,1%). У 2015 р. рентабельність підвищилася до 1,0%; у 2016 р. зросла до 7,4% по країні. Прибутковість операційної діяльності підприємств промисловості протягом 2014-2015 рр. також впала: 1,6 і 0,9% відповідно. У 2016 р. ситуація у промисловості покращилася, рентабельність склала 4,2% [20, с. 498].

Спираючись на вищенаведене, можна зробити висновок, що прибуток на сьогодні не є достатньо надійним джерелом інвестицій вітчизняних підприємств. Це стосується у першу чергу тих підприємств, що регулярно мають збитки. У цьому сенсі можна розглянути інше джерело власних коштів, а саме амортизацію, потенціалу якої у якості джерела фінансування

капітальних інвестицій та розвитку приділяється недостатньо уваги.

Згідно із прийнятою 7 березня 2001 р. Концепцією амортизаційної політики, амортизаційна політика має бути спрямована на підвищення фінансової заінтересованості суб'єктів господарювання у здійсненні інвестицій в основний капітал за рахунок коштів власних амортизаційних фондів [25]. Напрямами досягнення цієї мети було визначено таке: створення економічної та правової бази для запровадження раціональних рівнів споживання, відшкодування та оновлення основного капіталу; обмеження державного регулювання у сфері амортизаційної політики та стимулювання інвестиційної ініціативи суб'єктів господарювання; відмова від суцільного примусового нарахування амортизаційних відрахувань за єдиним методом та запровадження кількох методів нарахування амортизації, надання суб'єктам господарювання права вибору конкретного методу нарахування амортизаційних відрахувань, а також права самостійно встановлювати конкретні строки служби основного капіталу в визначених законом межах.

Доцільно зазначити, що в економічній науці існують три основні погляди щодо визначення амортизації (рис. 2).

Прихильники економічної концепції вважають, що амортизація є розрахунковим інструментом для визначення суми зносу. Фінансова концепція амортизації передбачає розгляд амортизаційних відрахувань у якості інвестиційних ресурсів, а податкова – їх збільшення для використання безпосередньо в інвестиційному процесі.

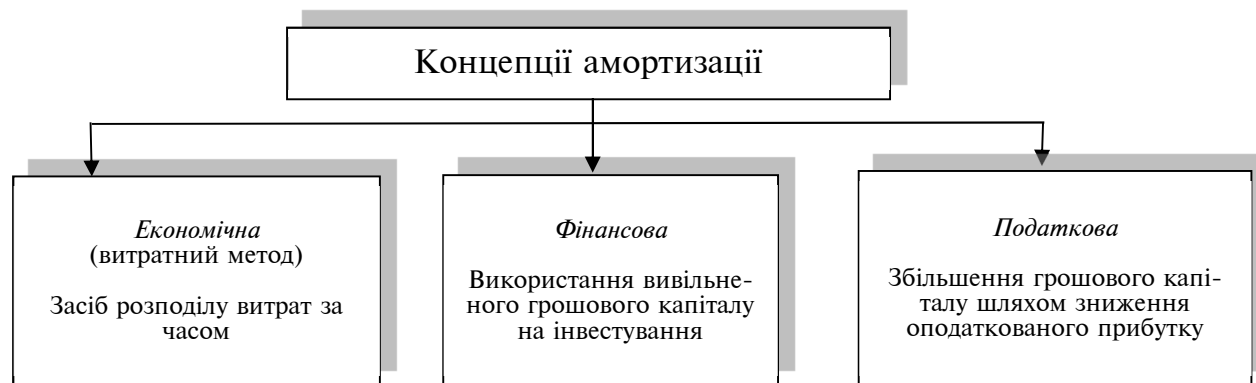

Рис. 2. Концептуальні підходи щодо визначення сутності поняття «амортизація» [7, с. 43]

Методи і норми, за якими здійснюється нарахування амортизації в Україні, супроводжувалися постійними змінами та вдосконаленням обліку, що, як відзначає Н. Ткаченко, негативно впливало «на процес ведення бухгалтерського обліку і відповідно одержання правдивих результатів» [12, с. 165]. Існуюча в Україні практика, у якій намагалися поєднати бухгалтерський і податковий облік нарахування амортизації, була неузгодженою і у результаті відхилена, скасована була також практика амортизаційного податку.

На сьогодні, як зазначається у ст. 138.3.1 Податкового Кодексу України, «розрахунок амортизації основних засобів або нематеріальних активів здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням обмежень, встановлених підпунктом 14.1.138 пункту 14.1 статті 14 розділу I цього Кодексу, підпунктами 138.3.2-138.3.4 цього пункту. При такому розрахунку застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, крім «виробничого» методу. Для розрахунку амортизації відповідно до положень цього пункту визначається вартість основних засобів та нематеріальних активів без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку» [26].

У чинних Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (ст. 26) визначено методи нарахування амортизації основних засобів (крім інших необоротних матеріальних активів) [27]: 1) прямолінійного списання; 2) зменшення залишкової вартості; 3) прискореного зменшення залишкової вартості; 4) кумулятивного; 5) виробничого.

За даними Державного комітету статистики [20, с. 248; 28], ступінь зносу основних фондів щорічно зростає (період 1990-2016 рр.): якщо у 2000 р. вона становила 43,7%, у 2014 р. мала значення 83,5%, у 2015 р. ситуація дещо покращилася – 60,1%. Втім знос на підприємствах промисловості основних фондів продовжує зростати: 2014 р. – 60,3%; 2015 р. – 76,9%. Такі дані свідчать про відсутність процесів регулярної модернізації та реконструкції. За останні роки частка амортизації в операційних витратах суттєво не змінилася як по Україні в цілому, так і по промисловості (у 2015 р. становила 7%, на підприємствах промисловості – 6%), що може свідчити про відсутність значних темпів приросту основних фондів, оскільки на суму

нарахованої амортизації впливає регулярно їх оновлення.

Оскільки амортизація не підлягає оподаткуванню, за допомогою застосування різних методів її нарахування підприємство може впливати на величину оподаткованого прибутку. Слід відзначити, що вибір методу нарахування амортизації залежить від ряду факторів, у тому числі, стану матеріально-технічної бази, та, як і розподіл прибутку, визначається підприємством самостійно.

Амортизація є однією зі складових доданої вартості продукції підприємства і, на відміну від прибутку, накопичуються також на збиткових підприємствах. У цьому сенсі, амортизація є відносно стабільним джерелом коштів підприємства для фінансування інвестицій, оскільки: 1) є тривалим процесом перенесення частини вартості основних фондів і нематеріальних активів на виробничі витрати; 2) часто є найбільшою статтею витрат; 3) сума амортизації зменшує податкові зобов'язання суб'єктів господарювання; 4) формується незалежно від фінансових результатів діяльності підприємства. Отже, амортизація – це кошти підприємства, які не спрямовуються за його межі і залишаються у його розпорядженні та можуть бути використані як джерело капітальних інвестицій.

Однак, як справедливо зауважує Л.Л. Лазебник: «запровадження механізму використання амортизації як потужного внутрішнього джерела інвестиційних ресурсів підприємств не можливе без відповідних законодавчих змін у бухгалтерських і податкових нормах у зв'язку з переходом концепції амортизації з економічної на фінансову. Зокрема, сьогодні в бухгалтерському обліку відсутня можливість відобразити інформацію про невикористані суми амортизаційних відрахувань на початок звітного періоду, про нараховану суму амортизації за звітний період і про її використання, а також про невикористані суми амортизації на кінець звітного періоду» [10, с. 70]. Отже активна участь амортизації у якості джерела фінансування капітальних інвестицій зіштовхується із проблемою на рівні законодавства.

Для визначення можливостей фінансування капітальних інвестицій за рахунок прибутку і амортизації в Україні побудуємо схему причинно-наслідкового зв'язку (рис. 3), із якої видно, що прибуток і амортизація є складовими доданої вартості реалізованої продукції (послуг) підприємства та первинними джерелами, за рахунок яких можуть фінансуватися капітальні інвестиції на підприємстві.

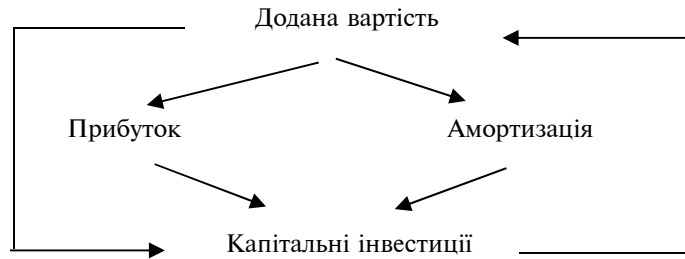

Рис. 3. Причинно-наслідковий зв'язок впливу прибутку і амортизації на капітальні інвестиції

У табл. 1 наведено дані для здійснення кореляційно-регресійного аналізу впливу обраних факторів на капітальні інвестиції.

Для вибору найбільш значущих факторів, побудовано матрицю кореляційного аналізу і розраховано можливі комбінації парних коефіцієнтів кореляції між капітальними інвестиціями і обраними факторами (табл. 2).

Із табл. 1, 2 видно, що найбільшу кореляційну залежність капітальні інвестиції мають від таких факторів як амортизація (коефіцієнт кореляції дорівнює

0,87, що свідчить про дуже сильний взаємозв'язок) і прибуток (коефіцієнт кореляції дорівнює 0,78, що свідчить про сильний вплив даного фактору). Вплив фінансового результату підприємств – чистого прибутку (збитку) великих та середніх підприємств на капітальні інвестиції не виявлено (коефіцієнт кореляції дорівнює 0,062), тому даний фактор було виключено із подальшого аналізу. Також кореляційний аналіз показав, що взаємозалежність між факторами не сильна, що дозволяє обидва фактори (X2 і X3) включити у модель.

Таблиця 1

Вихідні дані для кореляційно-регресійного аналізу

Рік	Капітальні інвестиції, млн грн*, Y	Чистий прибуток (збиток) великих та середніх підприємств, млн грн*, X1	Чистий прибуток великих та середніх підприємств (підприємства, які одержали прибутки), млн грн*, X2	Амортизація, млн грн*, X3
2004	89314	27669,0	57224,4	
2005	111174	41260,6	66603,0	36571,4
2006	148972	46421,3	82108,7	45045,2
2007	222679	84416,4	132489,0	57923,0
2008	272074	-41025,1	144460,1	72805,0
2009	192878	-37131,1	108853,4	86126,0
2010	189061	13906,1	155197,6	90843,9
2011	259932	67797,9	208896,3	101559,5
2012	293692	35067,3	210607,6	128330,5
2013	267728	-22839,7	179259,6	139588,5
2014	219420	-590066,9	202704,5	138120,5
2015	273116	-373516,0	352980,4	171416,2
2016	326163,7	29705,0	396745,4	251154,3
2017	412812,7	158849,8	274839,1	326163,7
Коефіцієнт кореляції	–	0,062	0,78	0,87

* Складено за даними [19, с. 365; 22, с. 198; 28; 31, с. 97; 29, с. 91, 93; 30, с. 137; 32, с. 97].

Таблиця 2

Матриця кореляційного аналізу

	Y	X1	X2	X3
Y	1	0,061718	0,783494	0,875728
X1		1	-0,24433	0,811501
X2			1	0,811501
X3				1

Вплив чистого прибутку великих та середніх підприємств (підприємств, які одержали прибутки) і амортизації на рівень капітальних інвестицій наведено у табл. 3.

Аналіз моделі 1 (табл. 3) показав, що капітальні інвестиції зростають на 0,66% при збільшенні чистого прибутку великих та середніх підприємств на 1%. Множинний коефіцієнт регресії за рівнянням дорівнює 0,78, що свідчить про сильний зв'язок між капітальними інвестиціями і чистим прибутком великих та середніх підприємств (підприємства, які одержали прибутки). Коефіцієнт детермінації дорівнює 0,614, це свідчить, що 61,4% варіацій рівня капітальних інвестицій обумовлено чистим прибутком прибуткових підприємств (38,6% – іншими факторами, не включеними у модель). Оцінку надійності рівняння регресії в цілому і показника тісноти зв'язку дає F-критерій Фішера: Fфакт = 19,08; імовірність випадково отримати

таке значення F-критерію становить 0,0009, що не перевищує допустимий рівень значимості (F-критерію значима ($p=0,006$; $p<0,05$), отже регресійна модель є значущою.

Таблиця 3

Модель впливу доданої вартості на капітальні інвестиції

№ з/п	Показник	Модель	Показники адекватності
	Капітальні інвестиції		
1	Чистий прибуток великих та середніх підприємств (підприємства, які одержали прибутки) X2	$K1=112575,55+0,66X2$	R = 0,78 F = 19,08
2	Амортизація, млн грн, X3	$K2=141386,56+0,82X3$	R = 0,87 F = 36,19

Аналіз моделі 2 (табл. 3) показав, що капітальні інвестиції зростають на 0,82% при збільшенні амортизації на 1%. Множинний коефіцієнт регресії за рівнянням дорівнює 0,87, що свідчить про сильний зв'язок між капітальними інвестиціями і амортизацією. Коефіцієнт детермінації дорівнює 0,767, це свідчить, що 76,7% варіацій рівня капітальних інвестицій обумовлено амортизацією (23,3% – іншими факторами, не включеними у модель). Fфакт = 36,19; імовірність випадково отримати таке значення F-критерію становить 0,00009, що не перевищує допустимий рівень значимості (F-критерію значима ($p=0,006$; $p<0,05$), отже регресійна модель є значущою.

Висновки. Таким чином, прибуток і амортизація є для підприємства у нестабільних економічних умовах пріоритетними джерелами фінансування капітальних інвестицій та власного розвитку. Однак для тих підприємств, що регулярно мають збитки, прибуток не є достатньо надійним джерелом інвестицій. Натомість амортизація, яка не підлягає оподаткуванню, може стати для таких підприємств, альтернативним джерелом інвестиційної активності.

Здійснений кореляційно-регресійний аналіз свідчить, що між чистим прибутком великих та середніх підприємств (показником підприємств, що мали прибутки) та обсягами капітальних інвестицій, та між амортизацією і обсягами капітальних інвестицій є тісний зв'язок – коефіцієнти кореляції відповідно 0,78 і 0,87. Тобто зростання величини прибутку і амортизації може сприяти зростанню капітальних інвестицій на підприємствах. Отже управління розподілом прибутку і здійснення виваженої амортизаційної політики дозволить підприємствам акумулювати власні кошти та спрямовувати їх на розвиток у якості інвестицій.

Проведене дослідження дозволило сформулювати такі рекомендації для підприємств.

1. Підприємству доцільно чітко окреслювати і планувати напрями розподілу прибутку (виплата дивідендів, соціальний розвиток та розвиток виробництва, тощо). Значна частина прибутку повинна бути використана на фінансування капітальних інвестицій, які слід спрямовувати на внутрішній розвиток виробництва, його розширення, інновації, зростання ціни і якості нематеріальних активів підприємства.

2. Для зниження залежності підприємств від зовнішніх джерел фінансування інвестицій, пов'язаних з удосконаленням виробничих основних фондів, технічним розвитком і впровадженням обладнання і приладів нового покоління, необхідно підвищити роль амортизації і можливостей ефективного використання цих коштів на фінансування капітальних інвестицій.

3. Інформацію щодо розподілу прибутку і амортизації підприємствам доцільно включати у власні публічні щорічні звіти та розміщувати цю інформацію на своїх офіційних сайтах, що дозволить підвищити власну інвестиційну привабливість, інформуватиме потенційних інвесторів підприємства.

Список використаних джерел

1. Бланк І.А. Управление прибылью. Киев: Ника-Центр, 2002. 544 с.
2. Донець Л.І., Баранцева С.М. Управління формуванням прибутку підприємства в умовах ринкових формуваннях господарювання: моногр. Донецьк: ДНУЕТ, 2009. 255 с.
3. Саблина Н.В., Корчагина В.Ю. Управление распределением чистой прибыли предприятия. *Бизнес Информ.* 2011. №12. С. 86-88.
4. Кузь В.І. Облік формування фінансових результатів та розподілу прибутку в акціонерних товариствах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09. Житомир, 2011. 25 с.
5. Білік М.Д., Білік Т.О. *Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування*: моногр. Київ: ТОВ «ПанГот», 2012. 280 с.
6. Чумаченко М. Амортизаційні відрахування – суттєве джерело фінансування інвестицій підприємства. *Бухгалтерський облік і аудит.* 2004. № 8. С. 6-8.
7. Веретенникова О.Б., Бикметова З.Ф. Амортизационные отчисления как форма собственных источников финансирования инвестиций. *Известия УрГЭУ.* 2011. № 6 (38). С. 41-44.
8. Крейдич І.М. Регулювання інвестиційної діяльності проведенням гнучкої амортизаційної політики. *Інвестиції: практика та досвід.* 2009. № 11. С. 2-4.
9. Кузьмін О.Є., Князь С.В., Тувакова Н.В. Амортизаційна політика підприємств. *Фінанси України.* 2002. №12. С. 20-25.
10. Лазебник Л.Л. Оновлення основних засобів в Україні: проблеми амортизації та використання. *Економіка України.* 2018. № 8(681). С. 62-74.
11. Парнюк В.О. Про підвищення ролі амортизації як джерела інвестицій і регулятора попиту та пропозиції основних засобів. *Актуальні проблеми економіки.* 2007. № 5. С. 166-172.
12. Ткаченко Н. Амортизація, знос основних засобів, нарахування, зміни у незалежній Україні. *Вісник економічної науки України.* 2012. № 2 (22). С. 161-165.
13. Пуйда Г.В. Амортизаційна політика як ключовий елемент управління технічними ресурсами підприємства. *Бізнес Информ.* 2014. № 1. С. 226-231.

14. Брюховецкая Н.Е., Иваненко Л.В. Факторы и показатели инвестиционной активности предприятий и добавленной стоимости в Украине. *Бизнес Информ.* 2018. №4. С. 74-80.

15. Брюховецька Н.Ю., Коритько Т.Ю., Бриль І.В. Оцінювання інвестиційної активності підприємства за критерієм доданої вартості. *Стратегія у механізми регулювання промислового розвитку.* Київ: ІЕП НАН України, 2016. С. 28-40.

16. Коритько Т.Ю. Оцінка інвестиційної активності промислових підприємств України. *Економічний вісник Донбасу.* 2016. № 3 (45). С. 141-145.

17. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ; чинний, редакція від 18.12.2017. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.

18. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/436-15>.

19. Статистичний щорічник України за 2010 р. / Держкомстат України; за ред. О. Г. Осауленка. Київ, 2011. 560 с.

20. Статистичний щорічник України за 2016 р. / Держкомстат України; за ред. І.Є. Вернера. Київ, 2017. 611 с.

21. Капітальні інвестиції за джерелами фінансування // *Офіційний сайт Державного комітету статистики України.* URL: <http://www.zt.ukrstat.gov.ua/StatInfo/kapinvest/kapinfink.htm>.

22. Статистичний щорічник України за 2009 р. / Держкомстат України; за ред. О. Г. Осауленка. Київ, 2010. 567 с.

23. Статистичний щорічник України за 2011 р. / Держкомстат України; за ред. О. Г. Осауленка. Київ: ТОВ «Август Трейд», 2012. 559.

24. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / відпов. ред. Ю.В. Кіндзерський. Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. 408 с.

25. Концепція амортизаційної політики: Указ Президента України від 7.03.2001 р. №169/2001. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U169_01.html.

26. Податковий Кодекс України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1528478672708944s/>.

27. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

28. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

29. Діяльність суб'єктів господарювання: статистичний збірник / за ред. М.С. Кузнецової; Державна служба статистики України. Київ: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2015. 484 с.

30. Діяльність суб'єктів господарювання: статистичний збірник / за ред. І.М. Жук; Державна служба статистики України. Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2009 327 с.

31. Діяльність суб'єктів господарювання: статистичний збірник / за ред. М.С. Кузнецової; Державна служба статистики України. Київ: ТОВ «Видавництво «Консультант», 2012. 468 с.

32. Діяльність суб'єктів господарювання: статистичний збірник / за ред. І.М. Жук; Державна служба статистики України. Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2008. 454 с.

References

1. Blank H.A. (2002). *Upravleniye pribylyu [Profit management]*. Kiev, Nick Center [in Russian].

2. Donets L.I., Barantseva S.M. (2009). *Upravlinnia formuvanniam prybutku pidpriemstva v umovakh rynkovykh formuvannyakh hospodariuvannia [Management of formation of profit of the enterprise in conditions of market economy formation]*. Donetsk, DNUET [in Ukrainian].

3. Sablina N.V., Korchagina V.YU. (2011). *Upravleniye raspredeleniyem chistoy pribyli predpriyatiya [Managing the distribution of the net profit of the enterprise]*. *Business Inform*, 12, pp. 86-88 [in Russian].

4. Kuz V.I. (2011). *Oblik formuvannia finansovykh rezultativ ta rozpodilu prybutku v aktsionernykh tovarystvakh [Accounting for formation of financial results and distribution of profit in joint-stock companies]*. *Extended abstract of candidate's thesis.* Zhytomyr [in Ukrainian].

5. Bilyk M.D., Bilyk T.O. (2012). *Finansovi rezultaty diialnosti malykh pidpriemstv: otsinka ta prohozuvannia [Financial results of small businesses: estimation and forecasting]*. Kyiv: PanTot Ltd. [in Ukrainian].

6. Chumachenko M. (2004). *Amortyzatsiini vidrakhuvannia – suttieve dzherelo finansuvannia investytsii pidpriemstva [Amortization deductions are a significant source of financing for enterprise investments]*. *Bukhhalterskyi oblik i audyt – Accounting and auditing*, 8, pp. 6-8 [in Ukrainian].

7. Veretennikova O.B., Bikmetova Z.F. (2011). *Amortyzatsionnyye otchisleniya kak forma sobstvennykh istochnikov finansirovaniya investitsiy [Depreciation deductions as a form of own sources of financing investments]*. *Izvestiya UrGEU – News USUE*, 6 (38), pp. 41-44 [in Russian].

8. Kreidych I.M. (2009). *Rehuliuвання investytsiinoi diialnosti provedenniam hnuchkoi amortyzatsiinoi polityky [Regulation of investment activity by flexible depreciation policy]*. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 11, pp. 2-4 [in Ukrainian].

9. Kuzmin O.Ye., Kniaz S.V., Tuvakova N.V. (2002). *Amortyzatsiina polityka pidpriemstv [Depreciation policy of enterprises]*. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 12, pp. 20-25 [in Ukrainian].

10. Lazebnyk L.L. (2018). *Onovlennia osnovnykh zasobiv v Ukraini: problemy amortyzatsii ta vykorystannia [Fixed asset renewal in Ukraine: depreciation and use problems]*. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 8(681), pp. 62-74 [in Ukrainian].

11. Parniuk V.O. (2007). *Pro pidvyshchennia roli amortyzatsii yak dzherelo investytsii i rehulatora popytu ta propozytsii osnovnykh zasobiv [On increasing the role of depreciation as a source of investment and the regulator of demand and supply of fixed assets]*. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual problems of the economy*, 5, pp. 166-172 [in Ukrainian].

12. Tkachenko N. (2012). *Amortyzatsiia, znos osnovnykh zasobiv, narakhuvannia, zminy u nezalezhnii Ukraini [Amortization, depreciation of fixed assets, accrual, changes in independent Ukraine]*. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy – Bulletin of Economic Science of Ukraine*, 2 (22), pp. 161-165 [in Ukrainian].

13. Puida H.V. (2014). *Amortyzatsiina polityka yak kliuchovy element upravlinnia tekhnichnymy resursamy pidpriemstva [Depreciation policy as a key element in*

- managing the company's technical resources]. *Biznes Inform – Business Inform*, 1, pp. 226-231 [in Ukrainian].
14. Bryukhovetska N.Ye., Ivanenko L.V. (2018). Faktory i pokazateli investitsionnoy aktivnosti predpriyatiy i dobavlennoy stoimosti v Ukraine [Factors and indicators of investment activity of enterprises and value added in Ukraine]. *Biznes Inform – Business Inform*, 4, pp. 74-80 [in Russian].
15. Briukhovetska N.Yu., Korytko T.Yu., Bryl I.V. (2016). Otsiniuvannya investytsiinoi aktyvnosti pidpriemstva za kryteriiem dodanoi vartosti [Estimation of investment activity of the enterprise on the criterion of added value]. *Stratehiya y mekhanizmy rehulyrovannya promyshlennoho rozvytyia – Strategy and mechanisms of regulation of industrial development*. Kyiv: IIE NAS of Ukraine [in Ukrainian].
16. Korytko T.Yu. (2016). Otsinka investytsiinoi aktyvnosti promyslovykh pidpriemstv Ukrainy [Estimation of investment activity of industrial enterprises of Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 3 (45), pp. 141-145 [in Ukrainian].
17. *Pro investytsiynu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18.09.1991 r. № 1560-XII* [On Investment Activity: Law of Ukraine dated 18.09.1991 No. 1560-XII; effective, as of December 18, 2017]. zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> [in Ukrainian].
18. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy* [Economic Code of Ukraine]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/go/436-15> [in Ukrainian].
19. Osaulenko O. H. (Eds.). (2011). *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2010 r.* [Statistical Yearbook of Ukraine for 2010]. Kyiv, Derzhkomstat Ukrainy [in Ukrainian].
20. Verner I. Ye. (Eds.). (2017). *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2016 r.* [Statistical Yearbook of Ukraine for 2016]. Kyiv, Derzhkomstat Ukrainy [in Ukrainian].
21. Kapitalni investytsii za dzherelamy finansuvannya [Capital investment by sources of financing]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy – State Statistics Service of Ukraine*. (n.d.). [ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
22. Osaulenko O. H. (Eds.). (2010). *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2009 r.* [Statistical Yearbook of Ukraine for 2009]. Kyiv, Derzhkomstat Ukrainy [in Ukrainian].
23. Osaulenko O. H. (Eds.). (2012). *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2011 r.* [Statistical Yearbook of Ukraine for 2011]. Kyiv, "August Trade" Ltd. [in Ukrainian].
24. Kindzerskyi Yu.V. (Eds.). (2007). *Promyslovyi potentsial Ukrainy: problemy ta perspektyvy strukturno-innovatsiynikh transformatsii* [Industrial potential of Ukraine: problems and perspectives of structural and innovation transformations]. Kyiv, Institute of Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine [in Ukrainian].
25. *Kontsepsiia amortyzatsiinoi polityky: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 7.03.2001 r. №169/2001* [The concept of depreciation policy: Decree of the President of Ukraine dated March 7, 2001 No. 169/2001]. search.ligazakon.ua. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/U169_01.html [in Ukrainian].
26. *Podatkovyi Kodeks Ukrainy* [Tax Code of Ukraine]. zakon5.rada.gov.ua. Retrieved from http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print152847867_2708944s/ [in Ukrainian].
27. *Pro zatverdzhennia Polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 7 «Osnovni zasoby»* [On Approval of the Standard (Standard) of Accounting 7 "Fixed Assets"]. zakon0.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> [in Ukrainian].
28. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy* [State Statistics Service of Ukraine]. (n.d.). [ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
29. Kuznietsova M.S. (Eds.). (2015). *Diialnist subiektiv hospodariuvannya: statystychnyi zbirnyk* [Activity of Business Entities: Statistical Compilation]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy – State Statistics Service of Ukraine*. Kyiv, Publishing House "Consultant" Ltd. [in Ukrainian].
30. Zhuk I.M. (Eds.). (2009). *Diialnist subiektiv hospodariuvannya: statystychnyi zbirnyk* [Activity of Business Entities: Statistical Compilation]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy – State Statistics Service of Ukraine*. Kyiv, Publishing House "Consultant" Ltd. [in Ukrainian].
31. Kuznietsova M.S. (Eds.). (2012). *Diialnist subiektiv hospodariuvannya: statystychnyi zbirnyk* [Activity of Business Entities: Statistical Compilation]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy – State Statistics Service of Ukraine*. Kyiv, Publishing House "Consultant" Ltd. [in Ukrainian].
32. Zhuk I.M. (Eds.). (2008). *Diialnist subiektiv hospodariuvannya: statystychnyi zbirnyk* [Activity of Business Entities: Statistical Compilation]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy – State Statistics Service of Ukraine*. Kyiv, Publishing House "Consultant" Ltd. [in Ukrainian].